

НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

Управління, організація і технологія

**НОМЕНКЛАТУРА ПОКАЗНИКІВ ЯКОСТІ
БУДІВЕЛЬНОЇ ПРОДУКЦІЇ
Основні положення**

ДСТУ Б А.3.1-13:2010

Київ
Мінрегіонбуд України
2010

ПЕРЕДМОВА

1 РОЗРОБЛЕНО: Науково-технічний комітет "Будстандарт"

РОЗРОБНИКИ: **О. Бобунов; О. Бобунова; Г. Желудков** (науковий керівник); **В. Захарчук**

2 ПРИЙНЯТО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ:

наказ Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 19.07.2010 р. № 268

3 УВЕДЕНО ВПЕРШЕ (зі скасуванням в Україні ГОСТ 4.200-78)

**Право власності на цей документ належить державі.
Цей документ не може бути повністю чи частково відтворений,
тиражований і розповсюджений як офіційне видання без дозволу
Міністерства регіонального розвитку та будівництва України**

© Мінрегіонбуд України, 2010

Офіційний видавець нормативних документів
у галузі будівництва і промисловості будівельних матеріалів
Мінрегіонбуду України
Державне підприємство "Укрархбудінформ"

ЗМІСТ

	С.
Вступ	IV
1 Сфера застосування	1
2 Нормативні посилання	1
3 Терміни та визначення понять	1
4 Позначки та скорочення.....	2
5 Загальні положення	2
6 Критерії показників якості	3
7 Номенклатура показників якості	4

ВСТУП

У стандарті використані основні положення ГОСТ 4.200-78.

Текст доповнено розділами "Сфера застосування", "Нормативні посилання", "Терміни та визначення понять", "Позначки та скорочення".

Перелік критеріїв якості та номенклатуру показників якості скориговано з урахуванням сучасних потреб споживачів та можливостей виробників.

НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

Управління, організація і технологія НОМЕНКЛАТУРА ПОКАЗНИКІВ ЯКОСТІ БУДІВЕЛЬНОЇ ПРОДУКЦІЇ Основні положення

Управление, организация и технология
НОМЕНКЛАТУРА ПОКАЗАТЕЛЕЙ КАЧЕСТВА СТРОИТЕЛЬНОЙ ПРОДУКЦИИ
Основные положения

Management, organization and technology
NOMENKLATURE OF INDICES OF QUALITY BUILDING PRODUCTION
General principles

Чинний від 2010-08-01

1 СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

1.1 Цей стандарт установлює основні положення системи показників якості будівельних матеріалів, виробів і конструкцій, інженерного обладнання, оснастки, інвентаря, інструмента, а також мобільних інвентарних будинків і споруд.

2 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

У цьому стандарті є посилання на такі нормативні акти та нормативні документи:

ДБН А.1.1-1-93 Система стандартизації та нормування в будівництві. Основні положення ДСТУ 1.2:2003 Національна стандартизація. Правила розроблення національних нормативних документів

ДСТУ 1.3:2004 Національна стандартизація. Правила побудови, викладання, оформлення, погодження, прийняття та позначення технічних умов

ДСТУ 1.5:2003 Національна стандартизація. Правила побудови, викладання, оформлення та вимоги до змісту нормативних документів

ДСТУ-Н Б А. 1.1-91:2008 Система стандартизації та нормування у будівництві. Вимоги до побудови, викладання, оформлення та видання будівельних норм

ДСТУ-Н Б А. 1.1-92:2008 Вимоги до оформлення документів при розробленні будівельних норм

3 ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ

Нижче подано терміни, вжиті в цьому стандарті, та визначення позначених ними понять

3.1 критерій

Сукупність однорідних показників якості продукції, які характеризують її відповідність тому чи іншому набору властивостей (технічний рівень, стабільність показників якості, економічна ефективність, ергономічність, естетичність тощо)

3.2 критерій технічного рівня

Сукупність технічних показників якості продукції, які характеризують її відповідність кращим вітчизняним та закордонним зразкам і враховують перспективи розвитку техніки і технології

3.3 критерій стабільності показників якості (однорідності продукції)

Сукупність показників якості, які характеризують ступінь відповідності показників якості продукції, що виробляється, встановленим технічним вимогам, а також регламентують дозволений

кількісний розсів параметрів, який забезпечується дотриманням сталого технологічного процесу і відповідною організацією виробництва

3.4 критерій економічної ефективності

Сукупність показників якості, які характеризують економічну доцільність організації виробництва продукції і можливість отримання прибутку

3.5 критерій ергономічності

Сукупність показників якості конкретної продукції, яка характеризує узгодженість її технічних властивостей з ергономічними потребами людини - споживача (поліпшення знаряддя виробництва, умов та процесів праці), а також обмежує наявність у складі продукції шкідливих факторів, що можуть негативно впливати на людину (виділення в навколишнє середовище шкідливих хімічних речовин, підвищений рівень активності природних радіонуклідів тощо)

3.6 критерій естетичності

Сукупність показників якості продукції, які характеризують наявність у ній довершених форм, кольору, рисунку, фактури лицьової поверхні, котрі формують гармонійне предметне середовище для забезпечення найкращих умов праці, побуту та відпочинку людей

3.7 показники конструктивності

Кількісні характеристики ступеня технічної досконалості і прогресивності продукції, що визначають можливість застосування її у різних видах будівництва

3.8 показники сумісності продукції

Кількісні характеристики продукції, які визначають можливість взаємної ув'язки розмірів будівельних виробів і конструкцій, поєднання елементів будинків і споруд, а також узгодження термінів їх експлуатації

4 ПОЗНАКИ ТА СКОРОЧЕННЯ

4.1 При використанні в стандартах з номенклатури показників якості будівельної продукції загальноприйнятих фізико-технічних термінів і величин застосовують їх загальноприйняті позначки та скорочення.

4.2 Нижче подано позначки та скорочення, які доцільно вживати в стандартах з номенклатури показників якості будівельної продукції:

- $T_{зб}$ – гарантійний строк зберігання;
- $T_{екс}$ – гарантійний строк експлуатації;
- M – матеріалоємність;
- $T_{в}$ – трудомісткість виготовлення ;
- $E_{в}$ – енергоємність виготовлення;
- $m_{оп}$ – маса бруто одиниці пакування;
- $\sum ш$ – сума шкідливих хімічних речовин, які виділяються в навколишнє середовище;
- V – коефіцієнт варіації (показник однорідності);
- C – собівартість ;
- P – рентабельність;
- G_3 – заводська готовність.

Примітка. Додаткові позначки та скорочення можуть бути наведені у стандартах з номенклатури показників якості продукції конкретних типів і видів.

5 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

5.1 Стандарт установлює номенклатуру показників якості будівельної продукції, які застосовують при:

- розробленні стандартів, технічних умов та інших нормативних документів;
- виборі оптимального варіанта нової продукції;

- оцінюванні відповідності шляхом сертифікації продукції, прогнозуванні і плануванні якості;
- розробленні систем управління якістю;
- складанні звітності та інформації про якість.

5.2 На номенклатуру показників якості продукції конкретних типів і видів слід розробляти окремі стандарти.

Перелік видів продукції наведено в додатку 1 ДБН А.1.1-1 (комплекси В.2.5, В.2.6, В.2.7, В.2.8).

5.3 Стандарти на конкретні види продукції повинні містити:

- номенклатуру показників якості, які необхідні для характеристики споживчих властивостей продукції;

- вказівки щодо визначення кількісних значень показників якості;
- вказівки щодо застосування показників якості в залежності від завдань, які вирішуються;
- терміни та визначення, які не встановлені іншими стандартами.

5.4 Кількісні значення показників якості будівельної продукції заводського виготовлення визначають методами, наведеними в стандартах та технічних умовах на конкретні види продукції, а також у галузевих методиках з оцінки рівня якості продукції, які затверджуються міністерствами (відомствами), які є провідними у виробництві цієї продукції.

5.5 Кількісні значення показників якості мобільних інвентарних будинків і споруд масового застосування, їх елементи та вимоги до якості будівельно-монтажних робіт, які слід виконувати на цих об'єктах, визначають у відповідних стандартах та будівельних нормах.

5.6 Нормативні документи на виробництво будівельної продукції слід розробляти згідно з вимогами ДСТУ 1.2, ДСТУ 1.3, ДСТУ 1.5.

Вимоги до якості будівельно-монтажних робіт мобільних інвентарних будинків і споруд повинні бути викладені у будівельних нормах, які слід розробляти згідно з вимогами ДСТУ-Н А.1.1-91, ДСТУ-НА.1.1-92.

6 КРИТЕРІЇ ПОКАЗНИКІВ ЯКОСТІ

6.1 Якість будівельної продукції характеризують сукупністю таких критеріїв:

- технічний рівень;
- стабільність показників якості;
- економічна ефективність;
- ергономічність;
- естетичність.

6.2 Застосування критеріїв якості в залежності від виду завдання, які вирішуються, наведено в таблиці 1.

Таблиця 1

Основні види завдань, що вирішуються	Найменування критеріїв якості				
	технічний рівень	стабільність показників якості	економічна ефективність	ергономічність	естетичність
Розроблення стандартів, технічних умов та інших нормативних документів	+	-	±	+	-
Вибір оптимального варіанта нової продукції	+	-	+	+	±
Оцінювання відповідності	+	+	+	+	±
Прогнозування і планування якості	+	-	+	+	-
Розроблення систем управління якістю	+	+	+	±	±
Складання звітності та інформації про якість	+	±	±	±	-

Примітка. Знак "+" означає застосування; знак "-" – незастосування; знак "±" – обмежене застосування відповідних критеріїв якості.

7 НОМЕНКЛАТУРА ПОКАЗНИКІВ ЯКОСТІ

7.1 Номенклатура показників якості будівельної продукції за критеріями наведена в таблиці 2.

Таблиця 2

Найменування критеріїв та основних груп показників якості	Основні показники якості
1 Технічний рівень	
1.1 Показники призначення	Густина, пористість, щільність, порожнистість, водопоглинання, вологість, гігроскопічність, вологовіддача, водопроникність, водонепроникність, паропроникність, гідрофільність, гідрофобність, набухання, морозостійкість, теплопровідність, термічний опір, теплоємність, теплостійкість, термічна стійкість, температурні деформації, вогнестійкість, горючість, вогнетривкість, жаростійкість, радіаційна стійкість, міцність, твердість, стираність, опір зношуванню, пружність, пластичність, крихкість, повзучість, кислотостійкість, лугостійкість, корозійна стійкість, формувальність, подрібнюваність, розпилюваність, пробійність, полірувальність.
1.2 Показники конструктивності	Геометричні розміри, форма, склад, структура, шорсткість поверхонь, заводська готовність
1.3 Показники надійності (довговічність, збереженість)	Строк експлуатації, строк зберігання, умови зберігання, стійкість до корозії, імовірність виникнення відмов (руйнування, втрата властивостей)
1.4 Показники ремонтпридатності (відновлюваність)	Тривалість, трудомісткість та вартість відновлювання при відмовах
1.5 Показники технологічності	Матеріалоємність, трудомісткість та енергоємність виготовлення
1.6 Показники транспортбельності	Маса та габаритні розміри одиниці пакування

Найменування критеріїв та основних груп показників якості	Основні показники якості
2 Стабільність показників якості	
2.1 Коефіцієнт варіації (показники однорідності)	Відхили кількісних значень властивостей продукції від номінальних; коефіцієнт варіації основних властивостей
3 Економічна ефективність	Собівартість продукції; рентабельність продукції
4 Ергономічність	Наявність шкідливих факторів (токсичність, заповишеність, вібрація, шум, радіоактивність); зручність користування продукцією
5 Естетичність	Художня виразність, зовнішній вигляд, якість поверхонь
Примітка. Номенклатура показників якості може бути змінена (збільшена або зменшена) в стандартах на номенклатуру показників конкретних типів і видів продукції.	

7.2 Показники якості: призначення, конструктивності, надійності, технологічності, сумісності, економічної ефективності, ергономічності слід застосовувати для всіх видів продукції при вирішенні усіх завдань, наведених в таблиці 1.

7.3 Застосування показників якості, не зазначених в 7.2, наведено в таблиці 3.

Таблиця 3

Найменування показників якості	Тип продукції				
	Будівельні матеріали	Будівельні конструкції	Інженерне обладнання будинків і споруд	Оснастка, інвентар та інструмент	Мобільні інвентарні будинки і споруди
Показники ремонтпридатності	–	±	±	+	+
Показники транспортability	+	+	±	–	±
Показники однорідності (коефіцієнт варіації)	+	+	+	+	–
Показники естетичності	±	±	+	±	–
Примітка. Знак "+" означає застосування; знак "–" – незастосування; знак "±" – обмежене застосування відповідних показників якості продукції.					

ДСТУ Б А.3.1-13:2010

Код УКНД: 03.120.10; 91.010.01

Ключові слова: номенклатура показників якості будівельної продукції, критерії показників якості, застосовність показників якості.

Редактор - А.І. Луценко
Комп'ютерна верстка - І.С. Дмитрук

Формат 60x84^{1/8}. Папір офсетний. Гарнітура "Arial". Друк
офсетний.

Державне підприємство "Укрархбудінформ".
вул. М. Кривоноса, 2А, корп. 3, м. Київ - 37, 03037, Україна.
Тел.249 - 36 - 62

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців
ДК№ 690 від 27.11.2001 р.